

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om överföring av vissa uppgifter till inrikesministeriet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 oktober 2007 en proposition med förslag till lagstiftning om överföring av vissa uppgifter till inrikesministeriet (RP 90/2007 rd) till grundlagsutskottet för beredning.

Utlåtanden

Ekonomiutskottet samt arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har utnyttjat den möjlighet att yttra sig om saken som riksdagen berett dem genom sitt beslut. Ekonomiutskottets utlåtande gäller också två andra regeringspropositioner som har ett nära samband med den aktuella propositionen (RP 54/2007 rd, RP 94/2007 rd). Utlåtandena återges efter detta betänkande (EkUU 12/2007 rd, AjUU 4/2007 rd).

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Ritva Viljanen, lagstiftningsdirektör Pertti Laitinen, överdirektör Silja Hiironiemi, regeringsråd Heli Backman och lagstiftningsråd Jorma Kantola, inrikesministeriet
- understatssekreterare Heikki Aaltonen, statsrådets kansli
- konsultativ tjänsteman Tapio Laamanen, handels- och industriministeriet
- lagstiftningsråd Erik Strömberg, Centralförbundet för statens tekniska tjänstemän
- direktör Markku Lemmetty, Akava r.f.
- chefsjurist Timo Koskinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Veli-Pekka Viljanen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- handels- och industriministeriet
- kanslichef Markku Wallin, arbetsministeriet
- Flyktingrådgivningen rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det vid inrikesministeriet bildas en för invandring och integration ansvarig helhet, till vilken hör utlänningsavdelningen och Utlänningsverket, som lyder under nämnda avdelning. I propositionen föreslås att de uppgifter som sköts av politikavdelningens

arbetsteam för invandrarpolitik och verkställande avdelningens arbetsteam för invandring och arbetstillstånd, liksom även minoritetsombudsmannens byrå och diskrimineringsnämnden överförs från arbetsministeriet till inrikesministeriet.

teriet. Samtidigt föreslås att namnet Utlänningsverket ändras till Migrationsverket.

I propositionen föreslås ändringar i lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande, utlänningslagen, medborgarskapslagen, lagen om utlänningsverket, lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter, 3 § i lagen om utlänningsregistret, 4 och 21 § i lagen om likabehandling, lagen om minoritetsombudsmannen och diskrimineringsnämnden, 22 och 28 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet, 13 och 19 § i lagen

om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om nödcentraler, 26 och 28 § i tullagen, 16 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff, 24 a § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder, 85 och 80 § i folkpensionslagen, 3 kap. 70 § i utskökningsbalken och förflyttning av vissa personer och överföring av vissa tjänster till inrikesministeriet.

Propositionen hänför sig till statsbudgeten för 2008.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2008.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning konstaterar utskottet att propositionen är behövlig och lämplig. Utskottet förordar att lagförslagen godkänns men med följande ändringar och anmärkningar.

Propositionen syftar till att överföra de invandrapolitiska ärenden som enligt gällande reglering hör till arbetsministeriet till inrikesministeriet. Därmed koncentreras dessa ärenden till ett och samma ministerium i statsrådet. Samtidigt föreslås det att minoritetsombudsmannens byrå, mottagningscentralerna och diskrimineringsnämnden överförs till inrikesministeriets behörighetsområde. Propositionen är en fas i den bredare reform som syftar till att inrätta ett nytt arbets- och näringsministerium (se RP 54/2007 rd, GrUB 3/2007 rd).

Överföringen till inrikesministeriet av uppgifter som sammanhänger med invandring och exempelvis mottagning av personer som söker internationellt skydd ger goda förutsättningar för en övergripande och konsekvent invandringspolitik. Samtidigt blir behörighets- och ansvarsförhållandena tydligare. Å andra sidan är det klart att beredningen av invandrapolitiska frågor och delvis även verkställigheten av den också i framtiden kräver ett fungerande samarbete mellan ministerier, myndigheter och andra

aktörer, vilket poängteras i arbetslivs- och jämställdhetsutskottets utlåtande (AjUU 4/2007 rd).

Det förefaller som om de juridiska tjänster som erbjuds dem som söker internationellt skydd delvis skulle överföras till inrikesministeriet. I 2008 års budgetproposition har åtminstone det föreslagna anslaget för rättshjälp till asylsökande och flyktingar överförs till inrikesministeriets huvudtitel. Med tanke på de rättssäkerhetssynpunkter som kan anläggas på behovet av opartisk rättshjälp i den nya situation som uppkommer genom överföringen, anser utskottet att det vore bättre att rättshjälpen för personer som lämnar in en ansökan om internationellt skydd till en myndighet som hör till inrikesministeriets förvaltningsområde tillhandahålls av exempelvis justitieministeriet. Statsrådet bör begrunda denna fråga utifrån dessa synpunkter och det arbetsgruppsförslag som våren 2007 lämnades till arbetsministeriet¹ och därefter vidta åtgärder för att justera uppgiftsfördelningen mellan ministerierna i detta avseende.

Propositionen innehåller ett flertal förslag till ändringar i lagstiftningen för att den ska motsvara den ändrade arbets- och behörighetsfördel-

¹ Ulkomaalaisille annettava oikeudellinen neuvonta ja oikeusapu. Arbetsgruppsförslag till ordnande av juridisk service för asylsökande och andra utlänningar. Arbetsförvaltningens publikation 377/2007.

ningen mellan ministerierna. Utskottet har ingenting att anmärka på förslagen (jfr RP 54/2007 rd, GrUB 3/2007 rd, s. 3/I).

Enligt 6 § 2 mom. i lagförslag 1 kan i anslutning till inrikesministeriet tillsättas delegationer för att sköta de uppgifter som nämns i 1 mom. Formuleringen kan ge den bilden att delegationerna skulle vara behöriga att sköta de uppgifter som enligt 1 mom. hör till inrikesministeriet. Utskottet har justerat formuleringen så att den bättre motsvarar propositionens syfte.

Med stöd av 1 § 1 mom. i lagförslag 8 är minoritetsombudsmannen i sin verksamhet självständig och oavhängig av andra myndigheter. Det är motiverat att i lag ta in en bestämmelse av denna typ. Men ombudsmannen ska i sin verksamhet dessutom vara oberoende av andra aktörer än av myndigheter. Utskottet har därför omformulerat bestämmelsen.

Utskottet har justerat 1 § 2 mom. i lagförslag 17 om överförda anställdas rättigheter och skyldigheter så att det bättre motsvarar propositionens syfte (jfr GrUB 3/2007 rd, AjUU 4/2007 rd).

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår grundlagsutskottet

att lagförslagen godkänns enligt propositionen men 6 § 2 mom. i lagförslag 1, 1 § 1 mom. i lagförslag 8 och 1 § 2 mom. i lagförslag 17 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lagförslag 1

6 §

Inrikesministeriets uppgifter

(1 mom. som i RP)

I anslutning till inrikesministeriet kan tillsättas delegationer för *de ärenden som nämns i 1 mom. (Utesl.)*

Lagförslag 8

1 §

Verksamhetsområde

För förebyggande av etnisk diskriminering, främjande av goda etniska relationer, tryggnad av etniska minoriteters och utlänningars ställning och rättigheter samt för övervakning av principen om etnisk icke-diskriminering finns en minoritetsombudsman i anslutning till inrikesministeriet. Minoritetsombudsmannen är självständig och oberoende (*utesl.*) i sin verksamhet.

Lagförslag 17

1 §

(1 mom. som i RP)

De anställda som överförs behåller *vid överföringen* sina rättigheter och skyldigheter enligt anställningsvillkoren. De anställda som överförs får en lön som är högre än lönen enligt inrikesministeriets lönesystem, om kravnivån för deras arbetsuppgifter vid inrikesministeriet motsvarar minst kravnivån för de uppgifter som de hade vid arbetsministeriet. En anställd som överförs skall då ha rätt till ett lönetillägg på ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den lön i euro som han eller hon fick vid arbetsministeriet och lönen enligt inrikesministeriets lönesystem.

(3 mom. som i RP)

GrUB 4/2007 rd — RP 90/2007 rd

Helsingfors den 16 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Elisabeth Naucclér /sv
Mikaela Nylander /sv

Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Antti Vuolanne /sd
ers. Hannu Hoskonen /cent
Johannes Koskinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.